

Asia: VN/2062/2020

Lukiodiplomiselvitys 2020

Vastaajaa koskevat perustiedot

Vastaatteko

e) jonkin sidosryhmän, järjestön edustajan tai edunvalvontaorganisaation roolissa

A) Luvussa 2 on kuvattu lukiodiplomit osana nykyistä lukiokoulutusta

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

3) En osaa sanoa

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Vammaisfoorumilla ei ole tietoa, miten paljon vammaiset lukiolaiset suorittavat lukiodiplomeja. Lukioiden näkemystä Vammaisfoorumi pitää tärkeänä.

B) Luvussa 3 on kuvattu lukiodiplomien saavutettavuutta ja yhdenvertaisuuden toteutumista

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

3) En osaa sanoa

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Selvityksessä todetaan: "Selvitysryhmämme mielestä lukiodiplomien saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden suhteen tilanne on hyvin eriytynyt." Vammaisfoorumilla ei ole tietoa, miten paljon vammaiset lukiolaiset suorittavat tai haluaisivat suorittaa lukiodiplomeja. Tämän vuoksi emme voi antaa tarkempaa tietoa, toteutuvatko yhdenvertaisuus ja saavutettavuus sekä esimerkiksi kohtuulliset mukautukset vammaisten lukiolaisten näkökulmasta. Selvityksessä saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta ei ole käsitelty vammaisten lukiolaisten näkökulmasta.

Vammaisfoorumi on huolestunut vammaisten lukiolaisten asemasta lukiodiplomeja suoritettaessa ja niiden suoritusmahdollisuuksista tiedotettaessa. Selvityksen luvussa 3 ei ole millään tavalla käsitelty vammaisten lukiolaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia suorittaa lukiodiplomeja. Luvussa ei myöskään millään tavalla arvioida lukiodiplomien suorittamiseen liittyviä saavutettavuusongelmia.

Vammaisfoorumi muistuttaa Opetus- ja kulttuuriministeriötä selvityksessä olevien joidenkin käsitteiden käytöstä ja merkityksestä (esimerkiksi yhdenvertaisuus ja saavutettavuus). Yhdenvertaisuus -termiä tulee käyttää ottaen huomioon YK:n vammaissopimuksen ja yhdenvertaisuuslain tarkoittama yhdenvertaisuus. Saavutettavuus liittyy YK:n vammaissopimukseen ja EU:n saavutettavuusdirektiiviin, joka on Suomessa laitettu kansallisesti toimeen lailla digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019). Nyt selvityksessä terminologia on osittain harhaanjohtavaa ja epätäsmällistä. Saavutettavuudella tarkoitetaan esimerkiksi maantieteellistä saatavuutta.

C) Luvussa 4 on kuvattu lukiodiplomien arvioinnin nykytila ja kehittäminen

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

3) En osaa sanoa

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Luvussa 4 on havaittavissa vastaajien huoli arvioinnin yhdenmukaisuudesta ja siitä, etteivät kaikki lukiot pysty yhtä hyvin tukemaan opiskelijoita lukiodiplomien suorittamisessa. Lukioiden välillä on elkeitä eroja, jotka tulee ottaa huomioon, mikäli lukiodiplomit tulevat vahvemaksi osaksi lukio-opintoja ja ylioppilastutkintoa.

Näyttää siltä, ettei selvityksessä ole nykytilan arvioinnin osalta otettu huomioon yhdenvertaisuutta vammaisuuden (tai muun syyn perusteella) Vammaisfoorumi kysyy, millaisilla toimenpiteillä aiotaan toteuttaa vammaisten lukiolaisten mahdollisuus suorittaa lukiodiplomeja yhdenvertaisesti muiden lukiolaisten kanssa.

D) Luvussa 5 on käsitelty lukiodiplomien tuomista osaksi yo-tutkintoa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Mikäli lukiodiplomit tulevat osaksi ylioppilastutkintoa ja lukiodiplomilla voisi korvata yhden ylioppilaskirjoituksissa kirjoitettavan kokeen, niiden suorittamisen on oltava yhdenvertaisesti mahdollista myös vammaisille lukiolaisille. Lukiodiplomien suorittamisessa on otettava huomioon muun muassa saavutettavuus, esteettömyys ja kohtuulliset mukautukset sekä vammaisen

lukiolaisen tarvitsemat erityisjärjestelyt. Ensiarvoisen tärkeää on arvioida yhdenvertaisuuden toteutumista lukiodiplomeja suoritettaessa.

Vammaisfoorumi esittää, että ennen lukiodiplomien tuomista osaksi ylioppilastutkintoa, kartoitetaan lukioiden osaaminen kohtuullisten mukautusten järjestämisessä ja vammaisten lukiolaisten kohtaamisessa. Kartoituksen pohjalta arvioidaan, miten lukioissa voidaan varmistua siitä, että vammaiset lukiolaiset ovat yhdenvertaisessa asemassa muihin lukiolaisiin verrattuna.

E) Luvussa 6 on käsitelty diplomien hyödynnettävyyttä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Mikäli lukiodiplomeja aletaan hyödyntää korkeakoulujen opiskelijavalinnassa, niiden järjestämisen yhdenvertainen toteutuminen lukioissa tulee varmistaa. Mikäli lukioissa yhdenvertaisuus ei toteudu lukiodiplomien osalta ja korkeakoulut ryhtyvät hyödyntämään lukiodiplomeja opiskelijavalinnoissa, tulevat vammaisten nuorten mahdollisuudet hakeutua korkeakoulutukseen heikkenemään.

Lukiodiplomien osalta on varmistettava vammaisille lukiolaisille yhdenvertaiset suoritushaasteet. Niissä on huolehdittava saavutettavuudesta, esteettömyydestä, kohtuullisista mukautuksista sekä tarvittavista erityisjärjestelyistä.

Vammaisfoorumi esittää, että lukiodiplomien kehitystyö liitetään hallituksen korkeakoulujen saavutettavuussuunnitelmatyöstä seuraaviin toimenpiteisiin.

F) Luvussa 7 on käsitelty lukiodiplomien kehittämiskohteita. Lukiodiplomit saatettiin nykyiseen muotoonsa lv. 2004-2005 aikana, ja niitä voi suorittaa taito- ja taideaineissa kahdeksaa erilaista. Luvussa mm. selvitettiin, miten lukiodiplomeita voitaisiin hyödyntää nykyistä useammassa oppiaineissa ja kansainvälisissä tiedekilpailuissa.

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

On tärkeää, että lukiodiplomien tarjonta on monipuolista. Vammaisfoorumi pitää hyvänä ajatusta lukiodiplomien kehittämisestä sekä kotitalouden ja käsityön lukiodiplomien korvaamista yrittäjyys ja työelämä -lukiodiplomilla sekä teknologia-lukiodiplomilla.

Selvityksen pohjaksi tehdyn kyselyn vastauksissa oli maininta virtuaalisesta suoritushetkestä. Mikäli lukiodiplomeihin lähdetään kehittämään virtuaalista suoritustapaa, sen saavutettavuus (eli toimivuus ja käytettävyys ruudunlukuohjelmien kanssa) on varmistettava alusta lähtien.

1.1. Lukiodiplomijärjestelmää tulisi edelleen kehittää ja syventää sekä se tulee liittää entistä vahvemaksi osaksi lukio-opetusta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Vammaisfoorumi pitää lukiodiplomien kehittämistä kannatettavana. Mikäli tätä suositusta kehitetään ja se otetaan tulevaisuudessa käytäntöön, on varmistettava vammaisten lukiolaisten yhdenvertainen mahdollisuus lukiodiplomin suorittamiseen. On taattava saavutettavuus, esteettömyys, kohtuulliset mukautukset ja tarvittavat erityisjärjestelyt. Saavutettavuuden osalta on muistettava YK:n vammaissopimuksen ja EU:n saavutettavuusdirektiivin kansalliseksi toimeenpanoksi säädetyn lain digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019) tarkoittama saavutettavuus. Tämän selvityksen yhteydessä saavutettavuudella tarkoitetaan aivan muuta eli pääasiassa maantieteellistä saatavuutta. Vammaisfoorumi muistuttaa, että terminologiassa tulee olla tarkkana, jotta vältetään sekaannuksia.

1.2. Sopiva viranomainen tätä työtä johtamaan ja koordinoimaan olisi Opetushallitus, jonka vastuulla lukiodiplomien kehittäminen on ollut koko niiden olemassaolon ajan.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

2. Lukion opetussuunnitelman perusteet (OPH Määräykset ja ohjeet 2019:2a) -asiakirjassa määritellyissä taito- ja taideaineissa lukiodiplomien suorittaminen asetettaisiin kaikkia lukiokoulutuksen järjestäjiä velvoittavaksi. Tämä muutos kohdistuisi siis kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeihin. Tämä luo muutostarpeen lukiolakiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Vammaisfoorumi edellyttää, että ennen kuin lukiodiplomien suorittamisen velvoittavuus etenee, on varmistuttava opiskelijoiden yhdenvertaisesta kohtelusta. On varmistettava vammaisten lukiolaisten tosiasiallinen mahdollisuus suorittaa lukiodiplomeja. Tällä hetkellä ei ole tietoa, millä tavoin vammaiset lukiolaiset ovat voineet lukiodiplomeja suorittaa tai onko niitä suoritettu.

3. Muissa kuin kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa lukiodiplomien järjestäminen säilyisi vapaaehtoisena.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Vammaisfoorumi edellyttää, että ennen kuin lukiodiplomien suorittamisen velvoittavuus etenee, on varmistuttava opiskelijoiden yhdenvertaisesta kohtelusta. On varmistettava vammaisten lukiolaisten tosiasiallinen mahdollisuus suorittaa lukiodiplomeja. Tällä hetkellä ei ole tietoa, millä tavoin vammaiset lukiolaiset ovat voineet lukiodiplomeja suorittaa tai onko niitä suoritettu.

4. Tätä edellä kuvattua muutosta tuettaisiin muodostamalla kansallinen rakenne lukioasetuksessa määritellyn kehittäjälukioverkoston varaan. Nykyisistä kehittäjälukioista kaksi keskittyy kuvataiteeseen, kaksi liikuntaan ja kolme musiikkiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kehittäjälukioilla tulee olla osaamista vammaisten lukiolaisten tarpeista, jotta he tulevat tosiasiaa huomioon otetuiksi lukiodiplomeja kehitettäessä.

5. Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa kehittäjälukioverkosto erityistehtävälukioverkoston tuella laatisi Opetushallituksen kanssa yhteistyössä pedagogiset ratkaisut, joiden myötä lukiodiplomien suorittaminen mahdollistuisi aidosti maan jokaisessa lukiossa. Tämä pedagoginen ratkaisu sisältäisi ns. pohjakurssien ja lukiodiplomikurssien toteuttamisen. Tämä rakenne luotaisiin etä- ja/tai verkko- /virtuaaliopetuksen avulla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Luotaessa rakennetta etä- tai virtuaaliopetuksen avulla on varmistettava saavutettavuus. Ellei tätä oteta vakavasti alusta lähtien, on riski, että näkövammaiset lukiolaiset jäävät ulkopuolelle eikä heillä ole yhdenvertaista mahdollisuutta suorittaa lukiodiplomia. Sama tilanne voi olla myös muulla tavoin vammaisilla lukiolaisilla. Kehittäjälukioiden ja erityistehtävän omaavien lukioiden henkilöstöllä tulee olla osaamista vammaisten opiskelijoiden tarpeista, jotta he voivat tosiasiallisesti ottaa huomioon kehittäessään lukiodiplomeja.

Vammaisfoorumi esittää, että pedagogisia ratkaisuja pohdittaessa hyödynnetään vammaisjärjestöissä olevaa koulutuksen asiantuntemusta.

6. Suoritetulla lukiodiplominäytöllä voisi korvata yhden ylioppilastutkinnon viidestä kokeesta. Ylioppilastutkintoa suorittava kokelas tekisi siinä tapauksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kokeen sekä kolme koetta ryhmästä, johon kuuluu matematiikan-, toisen kotimaisen kielen-, vieraan kielen- ja reaaliaineen koe sekä lukiodiplomin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Suositus on sinällään kannatettava. Vammaisfoorumi edellyttää, että ennen suosituksen toimeenpanoa varmistetaan vammaisten lukiolaisten tosiasiallinen mahdollisuus suorittaa lukiodiplomeja. Tämä edellyttää kohtuullisten mukautusten ja tarvittavien erityisjärjestelyjen sekä saavutettavuuden ja esteettömyyden varmistamista.

7. Ylioppilastutkintotodistukseen tulisi kirjaus siitä, että kokelas on korvannut yhden edellytettävistä ylioppilasaineista lukiodiplomilla. Lukiodiplomista annetaan erillinen todistus. Todistuksen antaa kokelaan oma lukio. Jatkossa siis lukiodiplomin suoritus olisi ylioppilastutkintotodistuksen liite, eikä päättötodistuksen liite.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

8. Lukiodiplomien tuominen osaksi ylioppilastutkintoa edellyttää voimakasta lukiodiplomien arvioinnin kehittämistä. Esitetyt muutokset edellyttävät

kansallisen mallin luomista lukiodiplomien arviointiin. Tämä arvioinnin kehitystyö tulee toteuttaa Opetushallituksen johtamana yhteistyössä ylioppilastutkintolautakunnan, korkeakoulujen sekä kehittäjälukioiden kanssa. Esitämme, että lukiodiplomien oppilaitoksen ulkopuolinen arvioija määräytyy perustettavan kansallisen arviointiverkoston kautta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Vammaisfoorumi edellyttää, että kehittämistyöhön otetaan mukaan myös vammaisjärjestöt ja niissä oleva osaaminen. Lisäksi mukaan tulee ottaa Celia näkövammaisten kirjaston osaaminen. Liikunnan lukiodiplomin osalta mukaan on perusteltua ottaa Paralympiakomiteassa oleva osaaminen.

Vammaisten lukiolaisten osalta arvioinnin on oltava yhdenvertaista vammattomiin lukiolaisiin verrattuna. Lisäksi on otettava huomioon, että lukioissa opiskelee eri tavoin vammaisia lukiolaisia, joten he ovat heterogeeninen ryhmä. Yhteistyö eri tahojen kanssa on välttämätöntä, jotta prosessi toteutuu yhdenvertaisesti.

9. Korkeakouluille tulee tarjota nykyistä enemmän tietoa koko lukiodiplomijärjestelmästä. Lukiodiplomien kehittämisessä tulisi jatkossa kuulla korkeakoulujen näkemyksiä ja tarpeita nykyistä enemmän, jotta korkeakoulut voivat tulevaisuudessa hyödyntää lukiodiplomeita nykyistä paremmin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

10. Tässä selvityksessä esitetyt toimenpide-ehdotukset luovat edellytyksiä lukiodiplomien paremmalle hyödyntämiselle korkeakoulujen opiskelijavalinnassa.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Mikäli lukiodiplomeja hyödynnetään korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa, on ensin varmistettava, että ne ovat yhdenvertaisesti myös vammaisten lukiolaisten suoritettavissa. Lisäksi on varmistettava,

millä tavoin ne hakijat, jotka eivät ole lukiodiplomeja suorittaneet, tulevat samalle viivalle korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa.

11. Kotitalouden lukiodiplomi korvataan yrittäjyyden ja työelämäosaamisen lukiodiplomilla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Esitys on kannatettava ja hyödyttää todennäköisesti enemmän tulevaisuudessa kuin kotitalouden lukiodiplomi.

12. Käsityön lukiodiplomi muuntuu ja uudistuu teknologian lukiodiplomiksi.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Esitys on kannatettava. Todennäköisesti teknologian lukiodiplomi on tulevaisuudessa tarkoituksenmukaisempi vaihtoehto kuin käsityön lukiodiplomi.

13. Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen sekä teknologian lukiodiplomin kehittämistyö annetaan Opetushallitukselle ja kehittäjälukioille, joiden tehtävänä on kyseisen alan kehittäminen.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kehittämistyössä on varmistuttava, että kehittäjälukioilla on riittävä osaaminen vammaisten opiskelijoiden tarpeista, jotta näiden lukiodiplomien suorittaminen on tosiasiasa mahdollista myös vammaisille opiskelijoille.

14. Lukiodiplomit pysytetään niissä oppiaineissa/oppiaineryhmissä, joissa osaamisen näyttönä ei voi toimia nykyisen muotoinen ylioppilaskoe. Lukiodiplominäyttö ei siis laajene aineisiin, joissa nykyisen muotoisia ylioppilaskokeita järjestetään.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

H) Luvussa 9 selvitysryhmä kuvasi lainsäädäntö-, opetussuunnitelma- yms. muutostarpeet.

Miten kommentoitte selvityshenkilöiden edellä esittämiä muutostarpeita?

-

I) Luvussa 10 on esitetty ehdotettujen muutosten kustannusvaikutuksia ja niiden kohdentumista.

Vastaavatko esitetyistä muutoksista aiheutuvat kustannukset käsitystänne kustannuslisäyksistä?

3) En osaa sanoa

Perustelkaa näkemyksenne etenkin, jos katsotte, etteivät arvioidut kustannukset vastaa esitetyistä muutoksista aiheutuvia kustannuksia:

Ei kommentteja

Kokko Sari
Vammaisfoorumi ry